

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

 Олена ГАВРИШ

29.08. 2025 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Природоохоронне законодавство
та екологічне право

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Освітньо-професійна програма	Екологія
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	120 годин/ 4 кредити
Характеристика навчальної дисципліни	обов'язкова
Форма семестрового контролю	диференційований залік
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	ЧИКАЛОВ Віктор, вища категорія
Розміщення курсу	moodle https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=256

Силабус розглянуто на засіданні циклової комісії
загальноосвітніх дисциплін

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 року

Голова ЦК

Наталія ЧИКАЛОВА

Викладач

Віктор ЧИКАЛОВ

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Мета навчальної дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» полягає у: <ul style="list-style-type: none"> ○ вивчення основних положень чинного екологічного законодавства України, що регулює природноресурсові, природоохоронні й антропоохоронні суспільні відносини; ○ ознайомлення здобувачів освіти з основами природоохоронного законодавства, як правового підґрунтя охорони довкілля, формування у студентів комплексу правових знань, умінь, навичок, необхідних для кваліфікованого управління природоохоронною діяльністю на рівні промислових підприємств, установ, організацій, на рівні підрозділів Мінекобезпеки України.
Завдання вивчення дисципліни	засвоїти основні положення нормативно-правових актів, що регулюють природноресурсові, природоохоронні й антропоохоронні правовідносини; уміти застосовувати відповідні нормативні акти, складаючи еколого-правові документи, вирішувати конкретні практичні питання.

2. Пререквізити

Вивчення дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» базується на засадах інтеграції різноманітних знань, отриманих здобувачами освіти при вивченні дисциплін природничого, гуманітарного та інженерно-технічного спрямування, зокрема курсів «Загальна екологія».

3. Постреквізити

Навчальна дисципліна «Природоохоронне законодавство та екологічне право» забезпечує дисципліни «Організація та управління природоохоронною діяльністю», «Техноекологія», «Екологічна безпека». Дисципліна «Природоохоронне законодавство та екологічне право» є фундаментальною основою, що має забезпечити засвоєння студентами екологічних дисциплін як підґрунтя для застосування правових механізмів охорони довкілля та раціонального природокористування.

4. КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК8. Прагнення до охорони та збереження навколишнього природного середовища</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК2. Здатність обґрунтовувати власну точку зору та висновки, використовуючи основні теорії та концепції наук про навколишнє середовище.</p> <p>СК6. Здатність до участі в розробці заходів, спрямованих на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.</p> <p>СК10. Здатність інформувати громадськість про стан навколишнього середовища та екологічної безпеки.</p> <p>СК11. Здатність до участі в реалізації природо-охоронних заходів або екологічних проєктів.</p> <p>СК12. Здатність до вивчення міжнародного та вітчизняного досвіду регіональних і транскордонних екологічних проблем з метою впровадження ресурсозберігаючих, природоохоронних технологій та альтернативних джерел енергії.</p>
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	<p>РН1. Спілкуватись усно та письмово з професійних питань українською та іноземною мовами.</p> <p>РН2. Здійснювати пошук, відбирати інформацію з різних джерел у сфері професійної діяльності.</p> <p>РН11. Застосовувати знання з охорони навколишнього середовища, екологічного моніторингу, оцінки впливу на довкілля, геохімії довкілля для оцінки природно-ресурсного потенціалу та окремих видів природних ресурсів, оцінки впливу на навколишнє середовище, розрахунків збитків, заподіяних порушенням природо-охоронного законодавства.</p>

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів, тем	Всього годин	Аудиторні		Самостійна робота
			лекції	практичні	
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
1	<p>Тема 1. Предмет, джерела і система природоохоронного законодавства та екологічного права.</p> <p>Поняття екологічного права як галузі права; етапи його становлення та розвитку.</p> <p>Поняття, сутність та зміст еколого-правових відносин, їх класифікація (земельні, водні, надрові, рослинні, фауністичні, атмосферного повітряні, охоронні та ін.). Предмет екологічного права. Об'єкти та суб'єкти екологічного права, їх види та особливості. Система екологічного права.</p>	4	2		2
2	ПР 1. Визначення об'єктів та суб'єктів екологічного права	2		2	
3	<p>Тема 2. Державне управління в галузі охорони навколишнього середовища.</p> <p>Загальне регулювання. Основні напрями державної екологічної політики.</p> <p>Загальна характеристика управління природокористуванням та охороною довкілля як різновиду соціального управління.</p>	4	2		2
4	Поняття та види управління в галузі охорони навколишнього природного середовища як складова економіко-правового механізму держави. Поняття та зміст функцій управління природокористуванням та охороною довкілля.	4	2		2
5	ПР 2. Конституційні основи екологічного законодавства	2		2	
6	<p>Тема 3. Природокористування.</p> <p>Поняття природокористування. Класифікація природокористування.</p>	2	2		
7	<p>Тема 4. Екологічні права та обов'язки громадян.</p> <p>Поняття та особливості екологічних прав громадян. Структура екологічних прав як суб'єктивних прав особи. Класифікація екологічних прав громадян.</p>	4	2		2
8	Конституційні екологічні права на безпечне для життя та здоров'я довкілля, відшкодування шкоди, заподіяної їх здоров'ю та майну негативним впливом навколишнього природного середовища, одержання екологічної інформації та ін. Екологічні права, встановлені спеціальними	4	2		2

	законами про екологію, та екологічні права, передбачені підзаконними нормативними актами. Поняття, зміст, структура екологічних обов'язків громадян, їх види (загальні та спеціальні). Поняття і межі здійснення громадянами екологічних прав. Гарантії реалізації екологічних прав громадян. Основні правові форми охорони та захист екологічних прав громадян.				
9	ПР 3. Захист екологічних прав громадян	2		2	
10	Тема 5. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства. Екологічна відповідальність. Поняття екологічного правопорушення. Поняття юридичної відповідальності в екологічному законодавстві. Суб'єкти юридичної відповідальності екологічних правовідносин. Об'єкти екологічних правовідносин, за які настає юридична відповідальність при здійсненні порушення еколого-правових норм.	4	2		2
11	ПР 4. Юридична відповідальність при здійсненні порушення еколого-правових норм.	2		2	
12	Підстави виникнення та притягнення до юридичної відповідальності в екологічному законодавстві. Види юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства.	4	2		2
Модуль 2					
13	Тема 6. Державна система екологічного управління. Система корпоративного екологічного управління. Система місцевого екологічного управління. Система громадського екологічного управління.	4	2		2
14	Тема 7. Основи земельного права України. Поняття та предмет земельного права. Методи правового регулювання в земельному праві. Принципи земельного права України.	4	2		2
15	Система земельного права України. Співвідношення земельного права з суміжними галузями права. Право власності на землю і право землекористування.	4	2		2
16	ПР 5. Розгляд прав власності на землю і право землекористування.	2		2	
17	Тема 8. Правовий режим використання, відтворення і охорони надр. Надра як об'єкт правової охорони та використання. Основні принципи правового регулювання надрокористування.	4	2		2
18	Основні нормативні акти. Механізми правового регулювання надрокористування. Виклики та перспективи розвитку правового регулювання надрокористування.	4	2		2
19	ПР 6. Юридична відповідальність за порушення законодавства про надра.	2		2	

20	<p>Тема 9. Правовий режим використання, відтворення і охорони вод. Води як об'єкти правового регулювання використання, відновлення та охорони. Правова охорона вод. Право водокористування</p>	4	2	2
21	<p>ПР 7. Юридична відповідальність за порушення водного законодавства.</p>	2		2
22	<p>Тема 10. Правовий режим охорони і використання атмосферного повітря. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, охорони та використання. Правове регулювання використання атмосферного повітря. Суб'єкти, об'єкти та зміст права використання права атмосферного повітря, як сировини основного виробничого призначення. Економічно-правові заходи щодо забезпечення ефективного використання та охорони атмосферного повітря. Основні правила охорони атмосферного повітря. Правові засоби запобігання забрудненню атмосферного повітря. Контроль за охороною атмосферного повітря. Порушення в галузі охорони атмосферного повітря як підстави для юридичної відповідальності. Особливості майнової відповідальності за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря. Особливості порушень законодавства про охорону атмосферного повітря як підстави для адміністративної, кримінальної та дисциплінарної відповідальності. Заходи органів внутрішніх справ по забезпеченню охорони атмосферного повітря.</p>	4	2	2
23	<p>Тема 11. Правовий режим використання, відтворення і охорона тваринного світу. Правова охорона тваринного світу в Україні. Тваринний світ як об'єкт використання, відтворення та правової охорони. Об'єкти тваринного світу. Право власності на об'єкти тваринного світу. Форми права власності на об'єкти тваринного світу. Суб'єкти та об'єкти права власності на об'єкти тваринного світу. Право користування об'єктами тваринного світу, його види.</p>	4	2	2
24	<p>Зміст загального та спеціального використання об'єктів тваринного світу. Особливості здійснення спеціального використання. Підстави та умови припинення права використання об'єктів тваринного світу. Особливості управління в галузі використання, відтворення та охорони тваринного світу. Правові засади здійснення моніторингу і контролю за додержанням законодавства про тваринний світ.</p>	4	2	2

Модуль 3					
25	<p>Тема 12. Основи правового режиму рослинного світу України.</p> <p>Рослинний світ як об'єкт правового регулювання: поняття та класифікація. Види використання природних рослинних ресурсів та їх правове забезпечення. Правова охорона рослинного світу: поняття та основні заходи. Зелена книга України: поняття та правове начення. Правова охорона зелених насаджень у межах населених пунктів. Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ.</p>	4	2		2
26	<p>Тема 13. Правовий режим використання, відтворення охорони лісів.</p> <p>Ліс як об'єкт використання та правової охорони. Склад лісового фонду. Категорії лісів та їх правовий режим: ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення; рекреаційно-оздоровчі ліси; захисні ліси; експлуатаційні ліси.</p>	4	2		2
27	<p>Право власності на ліси.</p> <p>Право державної власності на ліси.</p> <p>Право комунальної власності на ліси.</p> <p>Право приватної власності на ліси.</p> <p>Право користування лісами.</p> <p>Постійне користування лісами.</p> <p>Тимчасове користування лісами.</p> <p>Юридична відповідальність за порушення лісового законодавства.</p>	4	2		2
28	<p>ПР 8. Визначення об'єктів правового регулювання екологічних відносин.</p>	2		2	
29	<p>Тема 14. Роль екологічного законодавства у відтворенні природних ресурсів.</p> <p>Основні аспекти ролі екологічного законодавства у відтворенні природних ресурсів. Актуальні тенденції та виклики Актуальна інформація в Україні Огляд основних законодавчих актів у сфері охорони довкілля.</p>	4	2		2
30	<p>Тема 15. Правовий режим територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні.</p> <p>Нормативна база. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Поняття земель природно-заповідного фонду. Склад земель природно-заповідного фонду. Особливості правового режиму земель природно-заповідного фонду. Права власності на землі природно-заповідного фонду. Порядок створення територій та об'єктів ПЗФ. Обмеження та обтяження щодо використання земель ПЗФ. Землі іншого природоохоронного призначення. Землі природно-заповідного фонду вздовж лінії державного кордону України.</p>	4	2		2

31	<p>Тема 16. Державне регулювання і контроль на природно-заповідних територіях. Управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду. Режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Охоронні зони територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Науково-дослідні роботи на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду. Економічне забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду, контроль за додержанням їх режиму.</p>	4	2		2
32	<p>Тема 17. Правовий режим надзвичайних екологічних ситуацій та територій, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи. Визначення зони надзвичайної екологічної ситуації. Законодавство про зону надзвичайної екологічної ситуації. Основні завдання Закону та сфера його дії. Основні принципи регулювання правового режиму в зоні надзвичайної екологічної ситуації. Підстави для оголошення окремої місцевості зоною надзвичайної екологічної ситуації. Порядок оголошення окремої місцевості зоною надзвичайної екологічної ситуації. Правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації. Державне регулювання режиму надзвичайних екологічних ситуацій. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій. Правовий режим територій, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи.</p>	4	2		2
33	<p>Тема 18. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства. Нормативна база. Поняття відповідальності за порушення екологічного законодавства. Порушення, за які несуть відповідальність винні особи. Цивільна відповідальність за порушення екологічного законодавства. Кримінальна відповідальність за екологічні злочини. Адміністративна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення. Державні органи, що здійснюють контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства.</p>	2	2		
34	<p>ПР 9. Визначення складу екологічного правопорушення.</p>	2		2	
35	<p>ПР 10. Визначення видів відповідальності за порушення норм екологічного законодавства.</p>	2		2	

36	<p>Тема 19. Міжнародне екологічне право. Основні джерела міжнародного екологічного права. Резолюції міжнародних організацій. Поняття та принципи міжнародно-правової охорони навколишнього середовища. Міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища під егідою ООН. Міжнародно-правова охорона планетарного середовища та космічного простору. Міжнародно-правова охорона морського середовища. Міжнародно-правова охорона рослинного і тваринного світу.</p>	4	2		2
	Всього	120	52	20	48

6. ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	<p>Тема 1. Предмет, джерела і система природоохоронного законодавства та екологічного права.</p> <p>Поняття екологічного права як галузі права; етапи його становлення та розвитку. Поняття, сутність та зміст еколого-правових відносин, їх класифікація (земельні, водні, надрові, рослинні, фауністичні, атмосферного повітряні, охоронні та ін.). Предмет екологічного права. Об'єкти та суб'єкти екологічного права, їх види та особливості. Система екологічного права.</p>	2
2	<p>Тема 2. Державне управління в галузі охорони навколишнього середовища.</p> <p>Загальне регулювання. Основні напрями державної екологічної політики. Загальна характеристика управління природокористуванням та охороною довкілля як різновиду соціального управління.</p>	2
3	<p>Поняття та види управління в галузі охорони навколишнього природного середовища як складова економіко-правового механізму держави. Поняття та зміст функцій управління природокористуванням та охороною довкілля.</p>	2
4	<p>Тема 3. Природокористування.</p> <p>Поняття природокористування. Класифікація природокористування.</p>	2
5	<p>Тема 4. Екологічні права та обов'язки громадян.</p> <p>Поняття та особливості екологічних прав громадян. Структура екологічних прав як суб'єктивних прав особи. Класифікація екологічних прав громадян.</p>	2
6	<p>Конституційні екологічні права на безпечне для життя та здоров'я довкілля, відшкодування шкоди, заподіяної їх здоров'ю та майну негативним впливом навколишнього природного середовища, одержання екологічної інформації та ін. Екологічні права, встановлені спеціальними законами про екологію, та екологічні права, передбачені підзаконними нормативними актами. Поняття, зміст, структура екологічних обов'язків громадян, їх види (загальні та спеціальні). Поняття і межі здійснення громадянами екологічних прав. Гарантії реалізації екологічних прав громадян. Основні правові форми охорони та захист екологічних прав громадян.</p>	2
7	<p>Тема 5. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства.</p> <p>Екологічна відповідальність. Поняття екологічного правопорушення. Поняття юридичної відповідальності в екологічному законодавстві. Суб'єкти юридичної відповідальності екологічних правовідносин. Об'єкти екологічних правовідносин, за які настає юридична відповідальність при здійсненні порушення еколого-правових норм.</p>	2
8	<p>Підстави виникнення та притягнення до юридичної відповідальності в екологічному законодавстві. Види юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства.</p>	2
Модуль 2		
9	<p>Тема 6. Державна система екологічного управління.</p> <p>Система корпоративного екологічного управління. Система місцевого екологічного управління. Система громадського екологічного управління.</p>	2

10	Тема 7. Основи земельного права України. Поняття та предмет земельного права. Методи правового регулювання в земельному праві. Принципи земельного права України.	2
11	Система земельного права України. Співвідношення земельного права з суміжними галузями права. Право власності на землю і право землекористування.	2
12	Тема 8. Правовий режим використання, відтворення і охорони надр. Надра як об'єкт правової охорони та використання. Основні принципи правового регулювання надрокористування.	2
13	Основні нормативні акти. Механізми правового регулювання надрокористування. Виклики та перспективи розвитку правового регулювання надрокористування.	2
14	Тема 9. Правовий режим використання, відтворення і охорони вод. Води як об'єкти правового регулювання використання, відновлення та охорони. Правова охорона вод. Право водокористування	2
15	Тема 10. Правовий режим охорони і використання атмосферного повітря. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, охорони та використання. Правове регулювання використання атмосферного повітря. Суб'єкти, об'єкти та зміст права використання права атмосферного повітря, як сировини основного виробничого призначення. Економічно-правові заходи щодо забезпечення ефективного використання та охорони атмосферного повітря. Основні правила охорони атмосферного повітря. Правові засоби запобігання забрудненню атмосферного повітря. Контроль за охороною атмосферного повітря. Порушення в галузі охорони атмосферного повітря як підстави для юридичної відповідальності. Особливості майнової відповідальності за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря. Особливості порушень законодавства про охорону атмосферного повітря як підстави для адміністративної, кримінальної та дисциплінарної відповідальності. Заходи органів внутрішніх справ по забезпеченню охорони атмосферного повітря.	2
16	Тема 11. Правовий режим використання, відтворення і охорона тваринного світу. Правова охорона тваринного світу в Україні. Тваринний світ як об'єкт використання, відтворення та правової охорони. Об'єкти тваринного світу. Право власності на об'єкти тваринного світу. Форми права власності на об'єкти тваринного світу. Суб'єкти та об'єкти права власності на об'єкти тваринного світу. Право користування об'єктами тваринного світу, його види.	2
17	Зміст загального та спеціального використання об'єктів тваринного світу. Особливості здійснення спеціального використання. Підстави та умови припинення права використання об'єктів тваринного світу. Особливості управління в галузі використання, відтворення та охорони тваринного світу. Правові засади здійснення моніторингу і контролю за додержанням законодавства про тваринний світ.	2
Модуль 3		
18	Тема 12. Основи правового режиму рослинного світу України. Рослинний світ як об'єкт правового регулювання: поняття та класифікація. Види використання природних рослинних ресурсів та їх правове забезпечення. Правова охорона рослинного світу: поняття та основні заходи. Зелена книга України: поняття та правове начення. Правова охорона зелених насаджень у межах населених пунктів. Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ.	2

19	Тема 13. Правовий режим використання, відтворення охорони лісів. Ліс як об'єкт використання та правової охорони. Склад лісового фонду. Категорії лісів та їх правовий режим: ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення; рекреаційно-оздоровчі ліси; захисні ліси; експлуатаційні ліси.	2
20	Право власності на ліси. Право державної власності на ліси. Право комунальної власності на ліси. Право приватної власності на ліси. Право користування лісами. Постійне користування лісами. Тимчасове користування лісами. Юридична відповідальність за порушення лісового законодавства.	2
21	Тема 14. Роль екологічного законодавства у відтворенні природних ресурсів. Основні аспекти ролі екологічного законодавства у відтворенні природних ресурсів. Актуальні тенденції та виклики Актуальна інформація в Україні Огляд основних законодавчих актів у сфері охорони довкілля.	2
22	Тема 15. Правовий режим територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні. Нормативна база. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Поняття земель природно-заповідного фонду. Склад земель природно-заповідного фонду. Особливості правового режиму земель природно-заповідного фонду. Права власності на землі природно-заповідного фонду. Порядок створення територій та об'єктів ПЗФ. Обмеження та обтяження щодо використання земель ПЗФ. Землі іншого природоохоронного призначення. Землі природно-заповідного фонду вздовж лінії державного кордону України.	2
23	Тема 16. Державне регулювання і контроль на природно-заповідних територіях. Управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду. Режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Охоронні зони територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Науково-дослідні роботи на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду. Економічне забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду, контроль за додержанням їх режиму.	2
24	Тема 17. Правовий режим надзвичайних екологічних ситуацій та територій, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи. Визначення зони надзвичайної екологічної ситуації. Законодавство про зону надзвичайної екологічної ситуації. Основні завдання Закону та сфера його дії. Основні принципи регулювання правового режиму в зоні надзвичайної екологічної ситуації. Підстави для оголошення окремої місцевості зоною надзвичайної екологічної ситуації. Порядок оголошення окремої місцевості зоною надзвичайної екологічної ситуації. Правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації. Державне регулювання режиму надзвичайних екологічних ситуацій. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій. Правовий режим територій, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи.	2
25	Тема 18. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства. Нормативна база. Поняття відповідальності за порушення екологічного законодавства. Порушення, за які несуть відповідальність	2

	винні особи. Цивільна відповідальність за порушення екологічного законодавства. Кримінальна відповідальність за екологічні злочини. Адміністративна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення. Державні органи, що здійснюють контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства.	
26	Тема 19. Міжнародне екологічне право. Основні джерела міжнародного екологічного права. Резолюції міжнародних організацій. Поняття та принципи міжнародно-правової охорони навколишнього середовища. Міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища під егідою ООН. Міжнародно-правова охорона планетарного середовища та космічного простору. Міжнародно-правова охорона морського середовища. Міжнародно-правова охорона рослинного і тваринного світу.	2
	Разом	52

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	ПР 1. Визначення об'єктів та суб'єктів екологічного права	2
2	ПР 2. Конституційні основи екологічного законодавства	2
3	ПР 3. Захист екологічних прав громадян	2
4	ПР 4. Юридична відповідальність при здійсненні порушення еколого-правових норм.	2
5	ПР 5. Розгляд прав власності на землю і право землекористування.	2
6	ПР 6. Юридична відповідальність за порушення законодавства про надра.	2
7	ПР 7. Юридична відповідальність за порушення водного законодавства.	2
8	ПР 8. Визначення об'єктів правового регулювання екологічних відносин.	2
9	ПР 9. Визначення складу екологічного правопорушення.	2
10	ПР 10. Визначення видів відповідальності за порушення норм екологічного законодавства.	2
	Разом	20

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет екологічного права. Об'єкти та суб'єкти екологічного права, їх види та особливості. Система екологічного права.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
2	Тема 2. Загальна характеристика управління природокористуванням та охороною довкілля як різновиду соціального управління.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
3	Тема 2. Поняття та зміст функцій управління природокористуванням та охороною довкілля.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
4	Тема 4. Класифікація екологічних прав громадян.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
5	Тема 4. Поняття і межі здійснення громадянами екологічних прав. Гарантії реалізації екологічних прав громадян. Основні правові форми охорони та захист екологічних прав громадян.	Самостійне виконання практичних вправ	Перевірка виконаних вправ	2
6	Тема 5. Поняття юридичної відповідальності в екологічному законодавстві.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
7	Тема 5. Види юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
8	Тема 6. Система громадського екологічного управління.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
9	Тема 7. Методи правового регулювання в земельному праві. Принципи земельного права України.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
10	Тема 7. Право власності на землю і право землекористування.	Повторення матеріалу	Усне опитування	2
11	Тема 8. Основні принципи правового регулювання надрокористування.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
12	Тема 8. Виклики та перспективи розвитку правового регулювання надрокористування.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
13	Тема 9. Правова охорона вод. Право водокористування	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
14	Тема 10. Особливості порушень законодавства про охорону атмосферного повітря як підстави для адміністративної, кримінальної та дисциплінарної відповідальності.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2

15	Тема 11. Суб'єкти та об'єкти права власності на об'єкти тваринного світу. Право користування об'єктами тваринного світу, його види.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
16	Тема 11. Правові засади здійснення моніторингу і контролю за додержанням законодавства про тваринний світ.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
17	Тема 12. Правова охорона зелених насаджень у межах населених пунктів. Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
18	Тема 13. Склад лісового фонду. Категорії лісів та їх правовий режим: ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення; рекреаційно-оздоровчі ліси; захисні ліси; експлуатаційні ліси.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
19	Тема 13. Юридична відповідальність за порушення лісового законодавства.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
20	Тема 14. Огляд основних законодавчих актів у сфері охорони довкілля.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
21	Тема 15. Порядок створення територій та об'єктів ПЗФ. Обмеження та обтяження щодо використання земель ПЗФ. Землі іншого природоохоронного призначення. Землі природно-заповідного фонду вздовж лінії державного кордону України.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
22	Тема 16. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду, контроль за додержанням їх режиму.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
23	Тема 17. Державне регулювання режиму надзвичайних екологічних ситуацій. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій. Правовий режим територій, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
24	Тема 19. Міжнародно-правова охорона морського середовища. Міжнародно-правова охорона рослинного і тваринного світу.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
Разом				48